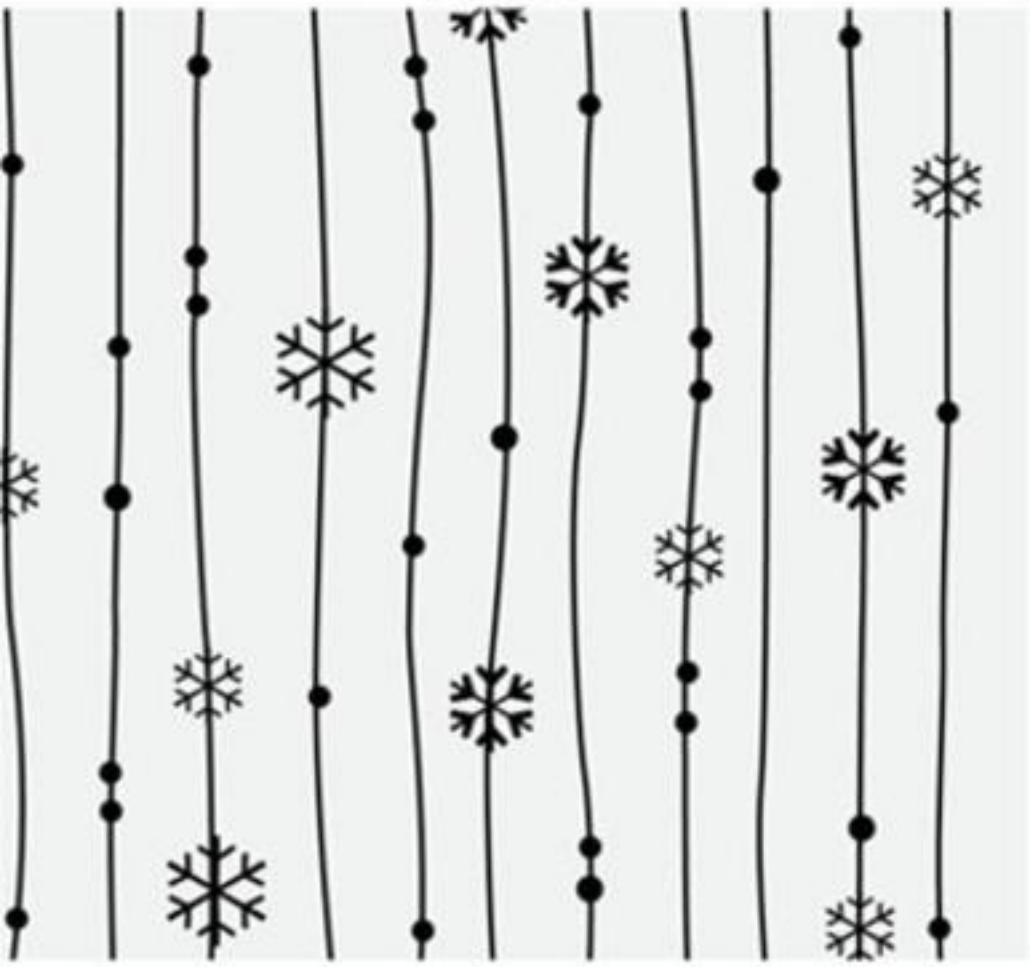

Dünya Klasikleri

BEYAZ GECELER

Dostoyevski

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

Beyaz Geceler

ithaki

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski: Gogol'un paltosundan çıktı. Gogol'u cebinden çıkarır. *Beyaz Geceler*, Sibiryâ öncesi bir Dostoyevski metnidir.

Beyaz Geceler

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

Özgün Adı

Belie Noçi

İthaki Yayınları - 888

Yayına Hazırlayan: *Alican Saygı Ortanca • Selçuk Aylar*

Kapak Tasarımı: *Şükrü Karakoç*

Grafik Uygulama: *Ahmet Çevik*

3. Baskı, Ocak 2016, İstanbul

ISBN: 978-605-375-326-1

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Fatma Arıkan • Serdar Arıkan, 2013

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2013

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.

Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy - İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

ithaki@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97

Sertifika No: 29652

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

BEYAZ GECELER

Duygusal Bir Roman
(Bir Hayalperestin Anılarından)

Rusçadan Çevirenler

Fatma Arıkan • Serdar Arıkan

i t h a k i

i t h a k i

i t h a k i

... Yoksa O, bir nebze olsun
Senin kalbine yakın olabilmek için mi yaratıldı?
İvan Turgenyev¹

İlk Gece

Aziz okuyucu, olsa olsa gençliğimizde yaşayabileceğimiz kadar büyüleyici bir geceydi. Gökyüzü öyle yıldızlı, öyle aydınlıktı ki, insan o gökyüzüne bakıp ister istemez, böyle bir gökyüzü altında çeşit çeşit öfkeli ve kaptisli insanlar yaşayabilir mi, diye kendine sormadan edemezdi. Aziz okuyucu, bu da çok taze, çok körpe bir soru, Tanrı böyle bir soruyu yüreğinize daha sık sordursun inşallah! Size kaptisli ve öfkeli beylerden bahsederken o gün boyunca kendi erdemli davranışlarımı da hatırlatmadan geçemeyeceğim. Sabahın ilk saatlerinden itibaren hayrete şayan bir iç sıkıntısı bana eziyet etmeye başlamıştı. Birden herkesin beni, bu yalnız insanı terk ettiği, herkesin benden uzaklaştığı hissine kapıldım. O zaman, kim bu herkes, sorusu tümüyle yerinde olacaktır. Çünkü neredeyse sekiz yıldır yaşadığım Peterburg'da² hemen hemen hiç kimseyle ahbaplık edemedim. Ama ahbaplar

-
- 1 İ. S.Turgenyev'in "Çiçek" isimli şiirinden giriş sözcüğü değiştirilerek yapılmış alıntı. -çn
 - 2 Rusça transkripsiyonunda s harfi mevcut değildir, İngilizcede iyelik eki getirildiği için Petersburg (Peter'in şehri) denmekte. Türkçede ise doğru olan Peterburg'dur. -çn

benim ne işime yarayacak ki? Ben onlar olmadan da tüm Peterburg'u tanıyorum nasıl olsa. İşte bu yüzden tüm Peterburg ayaklanıp, birdenbire daçalarına¹ gittiklerinde, herkes beni terk ediyormuş gibi geldi. Yalnız kalmak korkunç gelmeye başladı, tam üç gün boyunca kesinlikle bana ne olduğunu anlamadan, derin bir iç sıkıntısıyla şehri dolaştım. Ne Nevskiy'de, ne parkta, ne de dolandığım sahilde bütün yıl boyunca o saatte, oralarda karşılaşmaya alışık olduğum tek bir simaya rastladım. Onlar elbette beni tanımazlar, ama ben onları tanıyorum ya. Üstelik yakından tanırım hepsini, hemen hemen hepsinin dış görünüşlerini incelemiştir, neşeli olduklarında onlara hayran olurum, kederli olduklarında da içim kararır. Her Allah'ın günü aynı saatte Fontanka'da karşılaştığım yaşlı bir adamcağızla neredeyse dost olduk. Dış görünüşü öylesine çalımı ve düşünceli ki, sürekli burnunun altından fısıldayarak ve sol elini sallayarak konuşuyor; sağ elinde ise uzun, budaklı, altından topuzu olan bir bastonu oluyor. Hatta kendisi beni fark etti ve benimle manevi bir yakınlık kuruyor. Eğer ki, ben aynı saatte Fontanka'daki o yere gitmezsem, içinin kararacağından eminim. Özellikle her ikimizin de ruh halleri iyi olduğunda bazen birbirimizi eğilerek selamlamamız işte bu yüzden. Geçenlerde iki gün görüşmeyip de üçüncü gün karşılaştığımızda şapkalarımıza sarıldık, bereket zamanında kendimizi toparladık, ellerimizi indirdik ve birbirimizin yanından geçip gittik. Binaları da tanıyorum. Yolda yürürken her biri adeta sokakta önüme fırlayıveriyor ve içlerinden biri tüm pencereleriyle bana bakarak sanki şöyle diyor: "Merhaba, nasılsınız? Tanrı'ya şükür ben iyiyim, mayıs ayında üstüme bir kat daha çıkacaklar." Ya da: "Nasılsınız? Beni de yarın tamir etmeye başlayacaklar." Veya: "Neredeyse

1 Dinlenme amacıyla şehir yakınlarına yapılmış kır evi. -çn

yanıyordum, çok korktum,” gibi. Aralarında sevdiğim, yakından tanıdıklarım var, içlerinden bir başkası bu yaz bir mimarın elinden geçmeye niyetli. Tanrı korusun, elden geçirelim derken zarar vermesinler diye mahsus her gün uğrayacağım. Çok güzel, açık pembe bir evceğizle ilgili hikayeyi hiç unutamam. Önünden geçtiğimde bu küçük, taştan yapılmış ev bana öylesine dostane hantal komşularına ise öyle kibirle bakardı ki, yüreğim mutlulukla dolardı. Geçen hafta sokaktan geçerken dostuma baktığımda birden şikâyetçi bir haykırış işittim: “Beni sarıya boyuyorlar!” Caniler! Barbarlar! Hiçbir şeye, ne kolonlara, ne saçaklara acıdılar ve dostum, kanarya misali sarardı. Bu durum karşısında neredeyse içimdeki zehri dökecektim, o günden beri Göksel İmparatorluğun¹ rengine boyayarak berbat ettikleri bu zavallıyı görececek gücü kendimde bulamadım.

İşte değerli okuyucum, şimdi tüm Peterburg’la tanışıklığının nasıl olduğunu anlamış oluyorsun.

Üç gün boyunca huzursuzlukla kıvrandığımı söylemiştim, şimdi nedenini buldum. Sokakta kendimi kötü hissettim (o yok, bu yok, nereye gitti herkes?), evde ise kendimde değildim. İki gece boyunca köşemde bana yetmeyen ne, köşemde oturmak neden bu kadar rahatsız edici, diye sorup durdum ve is içindeki yeşil duvarlarıma, Matryona’nın büyük bir başarıyla çoğalttığı örümcek ağlarının sarktığı tavanıma şaşkınlıkla baktım. Felaketin burada olup olmadığını düşünerek tüm mobilyalarımı bir kere daha inceledim, her bir iskemleyi gözden geçirdim (çünkü tek bir iskemle dahi bugün, dünkü yerinde durduğu gibi durmuyorsa, kendimi kaybederim), pence-

1 Kadim adı Göksel İmparatorluk olan Çin İmparatorluğu bayrağında sarı zemin üzerine ejderha resmedildiği için, burada sarı renk kastedilmektedir. -çn

reden dışarı baktım, her şey nafîle, zerre kadar kâr etmedi. Hatta, birden Matryona'yı çağırma'yı bile aklıma koydum ve hemen oracıkta örümcek ağları ve genel olarak bu pasaklılık için kendisine babacan bir şekilde çıktım, ancak sadece şaşkınlık ifadesiyle yüzüme baktı, tek bir söz söylemeden çıkıp gitti, örümcek ağları hâlâ oldukları gibi yerlerinde salınıp duruyorlar. Sonunda, ancak sabah olunca işin aslının ne olduğunu buldum. Aaa! Beni ekip, daçalarına sıvışmışlardı. Bu bayağı ifademden dolayı beni affedin, ancak yüksek üslûp kaygısına düşecek halde değilim. Çünkü ne de olsa Peterburg'da olmayan herkes ya daçasına gitmişti ya da gitmekteydi, çünkü vakur dış görünüşü olan saygıdeğer beyefendilerin her biri gözümün önünde bir araba kiralayıp, günlük mesuliyetlerinden sonra saygıdeğer bir aile babasına dönüşerek, yanlarına eşya falan almadan ailesinin yanına, daçaya yollanmaktaydı. Çünkü geçen herkesin yüzünde artık kesinlikle, karşısına çıkanlara neredeyse "Baylar, biz buradan öylesine geçiyoruz, iki saat sonra ise daçamıza gideceğiz," der gibi özel bir ifade vardı. İnce ve şeker misali beyaz parmakların önce camı açtığını, sonra güzel bir kızın başını dışarı uzatarak saksıyla çiçek taşıyan adama seslendiğini görünce; o anda hemencecik bu çiçekleri öylesine, yani ilkbaharda ve şehirdeki boğucu dairelerinde bu çiçekleri zevkini çıkartmak için satın almadıklarını, çok yakında herkesin daçalarına gideceğini ve çiçekleri de beraberinde götüreceğini idrak ettim. Üstelik; yeni, özel bir tür keşif yapmada öyle başarılar elde ettim ki, artık bir bakışta ve hatasız biçimde kimin hangi daçada yaşadığını belirleyebiliyorum. Kamenny ve Aptekarskiy adalarında veya Petergof yolunda yaşayanlar eğitilmiş, zarif hareketleri; çok şık yazlık giysileriyle, Jiteli Pargolovo tepesine ve biraz daha ilerisine giderken bindikleri harika arabalarla diğer-

lerinden ayrılıyor ve ilk bakışta sağduyu ve ağırbaşlılık “telkin ediyorlar.” Krestovskiy Adası sakinleri, insanı hiddetlendirecek kadar neşeli görünüşleriyle dikkati çeker. Elinde dizginleri tuttuğu halde; her tür mobilyayla, masayla, sandalyeyle, Türk divanı ve kanepelerle, diğer ev eşyalarıyla dağ gibi yüklenmiş ve bir de sıklıkla, hepsinin üzerine efendisinin malını gözbebeği gibi sakınan, çelimsiz aşçının oturduğu yük arabasının yanında tembel tembel yürüyen uzun yük arabacıları alayı ile karşılaştım. Neva veya Fontanka üzerinden Çyornaya Nehri’ne veya adalara kadar giden ev eşyasıyla ağzına kadar yüklenmiş tekneleri gördüm. Yük arabaları ve tekneler gözümde onlarca, yüzlerce oluyorlar, her şey ayaklanmış, yola koyulmuş ve kervanlar halinde daçalara taşınıyorlarmış zannına kapıldım. Tüm Peterburg’un bir çöle döneceği tehlikesi varmış gibi geldi bana, sonunda utandım, gücendim ve kederlendim, çünkü kesinlikle ne gidecek bir daçam, ne de gitmenin bir manası vardı. Her bir yük arabasıyla yürümeye, yük arabası kiralamış her bir saygıdeğer dış görünüşlü beyefendiyle gitmeye hazırdım, ancak hiçbir, kesinlikle hiç kimse beni davet etmedi, kelimenin tam anlamıyla beni unuttular, ben onlar için gerçekten de bir yabancydım.

Âdetim olduğu üzere, yani nerede olduğumu unutmayı başaracak kadar çok ve uzun yürüdüm, sonra birden kendimi şehrin sınırında buluverdim. Bir anda neşelendim, bariyeri aştım, ekilmiş tarlalar ve çayırliklar arasında yürüdüm. Yorgunluk duymadım, sadece yüreğimden bir yükün kalktığını tüm varlığım hissettim. Oradan geçen herkes, neredeyse eğilerek beni selamlayıp, bana güler yüzle baktı, nedendir bilinmez hepsi mutluydular ve sigara içiyorlardı. Ve ben de hiçbir zaman olmadığım kadar mutluydum. Birden kendimi adeta, şehrin duvarla-

rından neredeyse boğulmuş, yarı hasta bir şehirli olarak, İtalya'daymışım gibi hissettim. Doğa beni çok güçlü bir biçimde kendine hayran bıraktı.

Bahar geldiğinde birden tüm gücünü gösteren, gökyüzünden kendisine bahşedilmiş tüm güçlerini yeşerten, çiçeklerle donanan ve renklenmiş bizim Peterburg'un doğasına izah edilemez bir dokunaklılık hakim olur. Bu doğa gayriihtiyari bana bazen üzümlere bazen aşktan ızdırıp çekerek baktığınız bazen de fark etmediğiniz ama aniden, adeta tesadüfen açıklanamaz olan, mucizevi güzellikteki o cılız ve hastalıklı kızı hatırlatır. Ve siz hayran kalmış, esrimiş olarak; kendi kendinize, ister istemez, hangi güç bu hüznü, düşünceli gözleri böylesi bir ateşle parlamak zorunda bırakmıştır, o solgun ve çökmüş yanaklara kan nereden yürüdü, o latif yüz hatlarını arzuyla dolduran ne, bu göğüs neden böyle inip kalkmakta, bu biçare kızın yüzüne aniden güç, yaşam ve güzellik katan ne, bu yüzü böylesi bir tebessümle parlamak zorunda bırakan, böylesi parlak ve ışıklar saçan gülüşle canlandıran nedir, diye sorarsınız. Çevrenize bakıyorsunuz, birilerini ararsınız, bir şeyler sezinersiniz... Ancak o an geçer ve belki de ertesi gün, yine aynı düşünceli ve dalgın bakışla, eskiden olduğu gibi o solgun yüzle, hareketlerdeki o aynı itaatkârlık ve çekingenlikle, hatta pişmanlıkla, hatta ölgün bir hüznün ve anlık bir meraktan dolayı duyulan infialin izleriyle karşılaşarsınız. Yazık size ki, o anlık güzellik bu kadar kısa sürede ve geri dönüşü olmaksızın solmuş, o kızcağız karşınızda bu kadar zahiri ve beyhude parlamış ve ne yazık ki, onu sevecek zamanınız bile olmamıştır.

Her şeye rağmen gecem gündüzden daha iyiydi! Bakın şöyle oldu:

Geriyeye, şehre çok geç döndüm, daireme yaklaştığımda

saat onu vuruyordu. Yolum o saatte tek bir canlıyla karşılaşamayacağımız kanalın kenarından geçiyordu. Gerçekten de şehrin en uzak kesiminde yaşıyorum. Yürürken aynı zamanda şarkı söylüyordum, çünkü mutlu olduğumda, mutlu olduğu anda tüm bu mutluluğunu paylaşabileceği ne bir dostu, ne de iyi bir ahababı olan her bah-tiyar insan gibi, mutlaka kendi kendime mırıldanırım. Birden başıma hiç beklenmedik bir hadise geldi.

Bir kenarda, kanalın korkuluklarına yaslanmış bir kadın duruyordu, korkuluklara dirseklerini dayamış, görünüşe göre, çok dikkatli bir biçimde kanalın bulanık sularına bakıyordu. Başında çok sevimli sarı bir şapka ve süslü püslü siyah bir İspanyol şalı vardı. “Bu kız kesinlikle esmer,” diye düşündüm. Adımlarımı duymamış olacak ki, nefesimi tutarak ve kalbim hızla çarparak yanından geçtiğimde kıpırdamadı bile. “Garip, diye düşündüm, çok derin düşüncelere dalmış belli.” Birden yere mıhlanmış gibi durdum. Derinden bir hıçkırık işittim. Evet. Yanılmıyordum, kız ağlıyordu, bir dakika sonra bir tane, bir tane daha hıçkırık duydum. Tanrım! Kalbim sıkıştı. Sanki kadınlara karşı çekingen değilmişim gibi, ama ne de olsa böyle bir anda... Geri döndüm, kıza doğru yürüdüm ve eğer tüm Rus bulvar romanlarında bu seslenişin binlerce kez söylendiğini bilmeseydim neredeyse “Hanımefendi!” diyecektim. Bir tek bu beni durdurdu. Ama ben daha sözcük ararken kız kendini topladı, etrafına bakındı, bulunduğu yeri hatırlayıverdi, mahcup oldu ve yanımdan geçip, kanalın kenarından süzüldü. Hemen arkasından yürüdüm ama anladı, kanalın kıyısından ayrılarak yolun karşısına geçti ve kaldırımdan yürümeye başladı. Sokağın karşısına geçmeye cesaret edemedim. Kalbim, yakalanmış bir kuşun kalbi gibi atıyordu. Aniden bir olay yardımına yetişti.

Tanımadığım kızın yürüdüğü kaldırımın tarafında, ona yakın bir yerde birden, frak giymiş, orta yaşlı, ancak yürümesi ağırbaşlı bir adam yürümesi denemeyecek bir beyefendi peyda oldu. Yalpalayarak ve ihtiyatla duvara tutunarak yürüyordu. Kız da bir ok gibi aceleyle ve ürkekçe, aynen birisinin geceleyin eve kadar eşlik etme konusunda davetkâr olmasını istemeyen bütün genç kızlar gibi yürüyordu. Şüphesiz talihim adama suni taktikler araması aklını vermeseydi, yalpalayan adam hiçbir şekilde kıza yetişemezdi. Birden beyefendi kimseye tek kelime etmeden, yerinden fırlayarak, ayaklarının üzerinde uçarcasına koşmaya başladı ve tanımadığım genç kıza yetişti. Kız rüzgâr gibi gidiyordu, ancak sallanan adam yaklaştı, yetişti, kızsız haykırdı ve ben bu defa sağ elimde tuttuğum harika budaklı sopadan dolayı talihime şükrettim. Bir anda kaldırımın o tarafına geçtim, davetsiz beyefendi aniden neler olduğunu kavradı, karşı konulamayacak bir sonucu göz önünde bulundurarak sustu, geri durdu ve biz çok uzaklaştığımızda benim aleyhimde oldukça enerjik terimlerle protestoya başladı. Ancak sözleri bize zar zor ulaşabiliyordu.

“Bana elinizi verin,” dedim bu tanımadığım kıza, “artık bize sataşmaya cesaret edemez.”

Hâlâ heyecandan ve korkudan titreyen elini sessizce uzattı. Ey davetsiz misafir! O anda sana o kadar minnettar oldum ki! Bir an kıza baktım, tahminim doğrudu, çok sevimli ve de esmerdi. Az önceki korkudan mı, yoksa önceki acısından mı kaynaklandığını bilmediğim gözyaşları hâlâ simsiyah kirpiklerinde parlamaktaydılar. Ama dudaklarında artık bir tebessüm yanıp sönmekteydi. O da bana kaçamak bir bakış attı, hafiften kızardı ve bakışlarını yere indirdi.

“Gördünüz mü işte, az önce neden beni savuşturdu-

nuz? Eğer ben orada olsaydım, bunların hiçbiri olmayacaktı...”

“Ama sizi tanı mıyordum ki, sandım ki, siz de aynen...”

“Peki, şimd i beni tanı yor musunuz?”

“Biraz. İşte, örne ğin, neden titriyorsunuz ki?” “Ah, ilk seferde tahmin ettiniz,” diye cevap verdim, akıllı oldu ğunu düşünerek, hayranlıkla. Ne de olsa güzelli ğin yanında akıllı olmanın kimseye zararı olmaz. “Evet, bir bakışta karş ınızda nasıl biri oldu ğunu anlayı verdiniz. Kesinlikle kadınlardan çekinirim, kabul ediyorum, birkaç dakika önce o beyin sizi korkuttu ğu anda sizin gibi ben de telaş içerisindeydim. Şimdiyse korku içerisindeyim. Tam bir rüya, hatta rüyamda bile günün birinde herhangi bir kadınla konuşacağ ım aklıma gelmezdi.”

“Nasıl? Gerçekten mi?”

“Evet, eğer elim titriyorsa, şu ana kadar sizinki gibi güzel ve küçük bir el elimi tutmadığı içindir. Hepten kadınları yadırgar oldum, aslında onlara hiçbir zaman alışı k da olmadım, ne de olsa ben yalnız biriyim. Hatta kadınlarla nasıl konuşulur, onu bile bilmem. İşte, size aptalca bir şeyler söyleyip söylemedi ğimi şimdi de bilmiyorum. Bana açıkça söyleyin, şimdiden söyleyeyim, alingan de ğilimdir.”

“Hayır, yok yok, tam tersi. Eğer şimdiden açık sözlü olmamı istiyorsanız, böylesi bir çekingenli ğin kadınların hoşuna gitti ğini size söylemeliyim, eğer fazlasını bilmek isterseniz, bundan ben de hoşlanırım ve evime kadar sizi kendimden uzaklaşt ırmayacağ ım.”

“Beni öyle bir hâle getiriyorsunuz ki,” diye başlad ım, sevinçten nefesim tıkanarak; derhal çekingenli ği bir kenara bırakıyorum ve elveda tüm taktikler!

“Taktikler mi? Ne takti ği, ne için? İşte bu çok çirkin oldu.”

“Hatalıyım, bir daha yapmayacağım, ağzımdan kaçtı, ama böyle bir anda insanda hoş gitme isteğinin olmaması mümkün mü?”

“Hoşa gitmek mi?”

“Evet ya, lütfen, Tanrı aşkına, lütfen. Siz karar verin, kimim ben! Zira, artık yirmi altı yaşındayım, oysa henüz görüştüğüm hiç kimse yok. Söyleyin, güzel, rahat ve yerli yerinde nasıl konuşabilirim? Her şeyin açık ve sarıh olması sizin yararınıza aslında... Kalbim içimde konuşurken ben susmayı beceremem. Neyse, boş verelim... İnanın bana, hayatımda hiçbir zaman tek bir kadın bile olmadı, tek bir kadın bile! Tek bir tanışıklığım olmadı! Sadece her gün, en sonunda, günün birinde birisiyle tanışacağımın hayalini kuruyorum. Ah, kaç kez bu şekilde âşık olduğumu bir bilseydiniz!..”

“Nasıl olur, kime peki?”

“Kimseye değil, idealimdekine, rüyalarımın giren kişiye. Hayalimde bütün bir roman oluşturuyorum. Ah, siz beni tanımıyorsunuz! Elbette, olmadan olmaz, aslında iki üç kadınla tanıştım, ama nasıl kadınlarla? Hepsi hafif meşrep kadınlardı... Birkaç defa öylesine, sokaktaki aristokrat bir hanımefendiye, hiç şüphesiz yalnız olduğu sırada, tabii ki çekine çekine, saygıyla ve ihtirasla yaklaşip konuşmayı, beni kovmasın diye yalnızlıktan öldüğümü, hiç olmazsa, herhangi bir kadını tanıma fırsatım olmadığını söylemeyi, hatta benim gibi bahtsız bir insanın ürkek yalvarışını geri çevirmemenin bir kadının yükümlülükleri arasında olduğunu telkin etmeyi defalarca düşündüğümü size söylesem, bana gülersiniz. Son olarak, daha sonra bir daha hiç karşılaşmayacak olsak dahi, bana sadece kardeşçesine, şefkatle birkaç söz söylemesini, ilk adımda beni uzaklaştırmamasını, sözüme inanmasını, söyleyeceklerimi dinlemesini, isterse benimle alay et-

mesini, beni ümitlendirmesini, bana iki laf, sadece iki laf etmesini istiyorum. Ama siz gülüyorsunuz... Aslında ben de bunun için anlatıyorum ya...”

“Darılmayın, kendi kendinizin düşmanı olmanıza gülüyorum, eğer deneseydiniz, sokakta da olsa, belki de başarırdınız, ne kadar basit o kadar iyi. Eğer aptal veya o anda bir şeye kızgın değilse, hiçbir iyi yürekli kadın nezaketle yalvararak istediğiniz o iki çift sözü söylemeden sizi geri göndermezdi. Mamafih, ben de ne diyorum? Hiç şüphesiz sizi deli sanabilirdi. Zira kendime göre değerlendiriyorum. Ben de sanki insanların nasıl yaşadıkları konusunda çok şey biliyorum!”

“Ah, teşekkür ederim size, diye haykırdım, şu anda benim için neler yaptığınızı bir bilseniz!”

“Tamam, tamam. Ama söyleyin bakalım, benim neden öylesi... yani benim ilgiyi ve dostluk kurulmayı hak eden birisi olduğumu... tek kelimeyle sizin dediğiniz gibi hafif meşrep olmadığımı nereden anladınız? Neden bana yaklaşmaya karar verdiniz?”

“Neden? Neden? Yalnızdınız, o adam son derece cüretkârdı, gece geç vakitti, kabul edin ki, bu bir mecburiyetti.”

“Yok yok, daha önce, orada, diğer taraftayken. Siz o sırada yanıma gelmek istemediniz mi?”

“Orada, o taraftayken mi? Aslında ben ne cevap vereceğimi bilmiyorum ve korkuyorum... Biliyor musunuz, bugün mesuttum, yürüdüm, şarkı söyledim, şehir dışına çıktım, bugüne kadar böyle mutlu dakikalarım olmamıştı. Siz... belki de bana öyle geldi... Ama, eğer hatırlıyorsam, beni affedin, bana ağlıyormuşsunuz gibi geldi ve ben, ben bunu dinleyemedim, yüreğim parçalandı. Ah, Tanrım! Eh, sizin için üzülemez miyim? Sizin için kardeşçe bir merhamet duymak günah mı? Özür dilerim,

merhamet dedim. Ah, evet, tek kelimeyle, yoksa gayri- ihtiyari size yaklaşmayı düşünmekle sizi incitmiş olabilir miyim?”

“Bırakın, yeter, konuşmayın artık,” dedi genç kız, göz- lerini yere indirerek ve elimi sıkarak. “Bu konuyu açtığım için ben hatalıyım, ama hakkınızda yanılmadığıma mem- nunum. İşte evime geldik. Şuraya, sokağa dönmeliyim, hemen iki adım. Elveda, teşekkür ederim.”

“Yoksa, yoksa bir daha hiç görüşmeyecek miyiz? Yok- sa bu, burada böylece mi sonlanacak?”

“Görüyor musunuz?,” dedi gülerek genç kız, “başta sadece iki çift laf istiyordunuz, oysa şimdi... Ama size hiç- bir şey söylemeyeceğim. Belki de karşılaşırız...”

“Yarın buraya geleceğim,” dedim. “Beni affedin, şim- diden talep ediyorum...”

“Evet, sabırsızsınız... neredeyse ısrarcısiniz...”

“Dinleyin, dinleyin! Eğer size bir kere daha böyle bir şey söylersem, beni affedin lütfen... Ama şöyle de bir şey var: Yarın buraya gelmemelik edemem. Ben bir ha- yalperestim, gerçek hayatım yok gibi bir şey, bunun gibi anları artık öyle ender sayıyorum ki, bu anları hayalimde tekrarlamadan edemiyorum. Sizi bütün bir gece, bütün bir hafta, tüm yıl boyunca hayal edeceğim. Yarın mutla- ka buraya, tam buraya, bu yere, tam bu saatte geleceğim ve bir önceki akşamı hatırlayarak mutlu olacağım. Bura- sı artık benim için özel, hoş bir yer. Peterburg’da benim bunun gibi iki üç yerim var. Hatta bir keresinde anılarım yüzünden ağladım bile, aynen sizin gibi... Kim bilir, bel- ki siz de on dakika önce anılarınız yüzünden ağlıyordun- uza... Ama beni affedin, yine kendimi tutamadım; siz belki de bir zamanlar burada çok mutlu olmuşsunuzdur.”

“İyi,” dedi genç kız, “belki ben de yarın, saat onda bu- raya gelirim. Artık sizi bundan men edemeyeceğimi gö-

rüyorum. . . İşin aslı şu ki, yarın benim burada olmam gerekiyor, sakın size randevu verdiğimi sanmayın, sizi uyandırıyorum, benim zaten burada olmam gerekiyor. Ancak işte. . . yani size açıkça söyleyeyim, eğer siz de gelerseniz, zararı yok. Öncelikle, yine, bugünkü gibi hoş olmayan bir durum olabilir, ama bunu bir tarafa bırakalım... kısacası, bir çift laf etmek için, sizi görmeyi isterim. Sadece, anlıyor musunuz, kolayca randevu verdiğimi düşünmüyor ve beni yargılamıyorsunuz değil mi?.. Aslında randevu da verirdim ancak eğer... Neyse bırakalım bu da benim sırrım olsun! Ama peşinen bana söz verin. . .”

“Söz veriyorum! Anlatın, söyleyin, her şeyi önceden söyleyin; her şeye razıyım, her şeye hazırım,” diye haykırdım heyecanla, “size söz veriyorum, uysal ve saygılı olacağım. . . artık beni tanıyorsunuz. . .”

“Tam da bu yüzden, sizi tanıdığım için sizi yarın davet ediyorum,” dedi gülerken genç kız. “Sizi kesinlikle tanıyorum. Ama bakın, şu şartla gelin: birincisi (ama sizden rica ettiğim şeyi yerine getirin lütfen, görüyorsunuz, açık konuşuyorum), bana âşık olmayın. . . Bu imkânsız, sizi temin ederim. Dost olmaya hazırım, bakın elimi uzatıyorum. . . Ama âşık olmak yok, lütfen!”

“Size yemin ederim,” diye bağırdım, elcağzını yakalayarak. . .

“Tamam, yemin etmeyin, ben ne de olsa sizin barut gibi patlamaya muktedir olduğunuzu biliyorum. Böyle konuştuğum için beni kınamayın. Eğer bilseydiniz. . . Benim de iki çift laf edecek, akıl danışacak hiç kimsem yok. Pek tabii ki, akıl soracak insan sokakta aranmaz, ama siz istisnasınız. Sizi adeta yirmi yıldır dostmuşuzcasına tanıyorum. . . Doğru değil mi, beni aldatmazsınız değil mi?”

“Göreceksiniz. . . Sadece bu yirmi dört saat nasıl geçer, bilemiyorum.”

“İyi bir uyku çekin, iyi geceler ve size artık inanıp güvendiğimi unutmayın. Ancak az önce öyle güzel belirttiğiniz gibi, kardeşçe hissedilse bile her duygu için hesap mı verilmeli? Biliyor musunuz, bunu o kadar güzel dile getirdiniz ki, o anda içimde size güven duygusu uyandı.”

“Tanrı aşkına, ama hangi konuda güven? Nasıl güven?”

“Yarın görüşmek üzere. Şimdilik bırakalım sır olarak kalsın. Bu sizin için daha iyi, hiç olmazsa uzaktan bir romana benziyor. Belki yarın size anlatırım, belki de anlatmam... Sizinle daha çok konuşacağız, daha yakından tanışacağız...”

“Ah, evet, yarın hakkımdaki her şeyi size anlatacağım. Ama bu da ne? Başıma gelen tam bir mucize... Tanrım, neredeyim ben? Hadi, söyleyin, kızmadığınız, başka bir kızın yapacağı gibi en başında beni uzaklaştırmadığınız için memnun değil misiniz? İki dakikada beni sonsuza kadar mutlu kıldınız. Evet, mutlu kıldınız. Nereden bilmeli, belki de siz beni kendimle barıştırdınız, şüphelerimi giderdiniz. Belki de, böyle anlar beni de buluyor... İşte, evet, yarın size hepsini anlatacağım, her şeyi öğreneceksiniz, ama her şeyi...”

“Tamam, kabul ediyorum, konuşmaya da siz başlarsınız...”

“Kabul.”

“Hoşçakalın!”

“Hoşçakalın!”

Ve ayrıldık. Gece sabaha kadar dolaşıp durdum; eve dönme konusunda kararsızdım. Öyle mutluydum ki... Yarın görüşmek üzere!